

Васильєв Дмитро

Здобувач вищої освіти ОС «Бакалавр» спеціальності «Менеджмент»,
Науковий керівник: **Покотильська Н.В.**,
канд. екон. наук, доцент кафедри менеджменту,
публічного управління та адміністрування
Подільський державний аграрно-технічний університет,
м. Кам'янець-Подільський

УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМ РОЗВИТКОМ ПІДПРИЄМСТВ

Сучасні зовнішні та внутрішні виклики формують необхідність системного підходу до впровадження інновацій. Такий підхід передбачає дослідження всієї сукупності можливих для підприємства інноваційних змін, вибір тих інноваційних продуктів, які забезпечать йому максимальну ефективність та конкурентоспроможність, а також неперервність оновлення господарського процесу на інноваційній основі. Іншими словами, необхідною є організація господарського процесу суб'єкта підприємництва на засадах інноваційного розвитку. Виходячи із визначення інноваційного розвитку О. М. Луцків, власне інноваційний розвиток підприємства можна визначити як рівень якісних змін підприємства, зумовлений синергетичним ефектом взаємодії всіх його структурних елементів у процесі їх інноваційної трансформації [1, с. 5]. Під синергетичний ефектом в даному випадку слід розуміти виникнення нової властивості (додаткового ефекту) в результаті функціонування окремих елементів системи як єдиного цілого. Загалом інноваційний розвиток визначають як: 1) процес підвищення показників діяльності підприємства, тобто цілеспрямовану дію або діяльність; 2) процес зростання суб'єкта господарювання; 3) сукупність впроваджених інновацій; 4) засіб досягнення цілей господарювання; 5) зміну суб'єкта господарювання. Змістовно слово «розвиток» означає процес, внаслідок якого відбувається зміна системи, її перехід з одного якісного стану до іншого, вищого. Будь-які зміни підприємства, в т. ч. інноваційного характеру, здійснюються з певною ціллю, яка, в свою чергу, має на меті вирішення конкретної проблеми. Тому при

дослідженні інноваційного розвитку підприємств спочатку слід обґрунтувати його необхідність, а також виявити сфери господарської діяльності, які потребують якісного оновлення[2].

Н. О. Кузьмініх виділяє три економічні поняття, які характеризують інноваційний розвиток: інноваційний потенціал, інноваційну активність та інноваційні ризики. Саме ці характеристики вона розглядає як основу для оцінки рівня інноваційного розвитку.

На нашу думку, не можна залишати поза увагою таку економічну категорію як інноваційна ефективність, яка, з одного боку, відображає рівень використання наявного на підприємстві інноваційного потенціалу, а з іншого – результативність здійснення інноваційної діяльності. Відтак, інноваційний розвиток підприємств доцільно розглядати через призму їх інноваційного потенціалу, інноваційної активності та інноваційної ефективності[3].

Інноваційний розвиток пов'язаний із організацією господарського процесу у такий спосіб, щоб забезпечити покращення результативності діяльності підприємства. Інноваційний розвиток підприємства не може бути стихійним та неконтрольованим явищем. Тому функції координації та забезпечення інноваційного розвитку мають покладатись на органи управління, які функціонують у межах системи управління галуззю у цілому. Процес управління інноваційним розвитком підприємств у різних галузях доцільно розглядати у трьох площинах: по-перше, у межах визначення поняття «управління» об'єктами, процесами та явища; по-друге, з точки зору особливостей інноваційного розвитку як об'єкту управління; по-третє, враховуючи відмінні риси інноваційної діяльності підприємств саме у межах необхідної галузі, як об'єкту інноваційного розвитку. Такий методичний підхід до дослідження дасть можливість системно вивчити об'єкт управління та на основі отриманих результатів ідентифікувати повний перелік методів та інструментів управління.

Наразі в економічній літературі існує значна кількість визначень поняття «управління», що пояснюється багатоаспектністю цього явища. Найбільш

загальне трактування управління наведено у словниках. Зокрема, згідно тлумачних словників управляти означає спрямовувати діяльність, керувати, розпоряджатись або справляти вплив. Найбільш розповсюдженим серед науковців є трактування управління як діяльності. За своїм змістом слово «управління» відповідає слову «праця», яке, в свою чергу, тлумачать як людську діяльність – сукупність цілеспрямованих дій. Праця є невід’ємною від індивіда. Цим пояснюється той факт, що у більшості зарубіжних наукових досліджень з теорії менеджменту основна увага приділяється управлінню не як процесу, а як об’єкту прикладання здібностей, навичок, досвіду менеджера, його діяльності. На користь визначення управління терміном «діяльність» свідчить широке використання в економічній літературі словосполучення «управлінська діяльність»[4].

Отже, поняття «управління» пропонується визначати як діяльність. З огляду на специфіку, яка виділяє управління з-поміж інших видів людської діяльності, дефініція поняття «управління» має враховувати його характерні риси. Досліджуючи механізм управління інноваційним розвитком підприємств промисловості, І. А. Кузовлева, С. Г. Кузнецов та О. Г. Кураленко об’єктом управління визначають виробничі підрозділи активізації інноваційної діяльності підприємства, а також об’єкти впровадження інновацій (виробництво та технології, маркетинг, конструкторські бюро, підрозділи з управління трудовими ресурсами та розвитку потенціалу) [5].

Досліджуючи процес управління інноваційним розвитком підприємства, С. М. Ілляшенко та О. А. Біловодська зауважують, що його цілями є цілі функціонування підприємства в умовах конкурентного середовища, коли цілі інших суб’єктів господарювання можуть з ними не збігатись [6, с. 142].

На нашу думку, об’єктом управління інноваційним розвитком є процес господарювання виробника продукції, а ціллю – забезпечення інноваційного розвитку останнього, тобто покращення результатів господарської діяльності підприємства шляхом здійснення ним інноваційної діяльності. З огляду на це, управління інноваційним розвитком підприємства доцільно розглядати, як

цілеспрямований вид діяльності, що передбачає здійснення впливу на господарський процес підприємства з метою забезпечення його інноваційного розвитку.

Список використаних джерел

1. Луцків О. М. Інноваційний розвиток виробничого потенціалу регіону : автореф. дис... канд. екон. наук: 08.00.05; НАН України; Інститут регіональних досліджень. Л. 2007. 19 с.

2. Покотильська Н. В. Проблеми інноваційно-інвестиційної діяльності підприємств України в сучасних умовах. Збірник наукових праць Подільського державного аграрно-технічного університету. Вип. 22. Т. 2. Економічні науки. Кам'янець-Подільський: ПДАТУ. 2014. С. 176-180.

3. Покотильська Н. В. Науково-фінансове забезпечення та активізація інноваційної діяльності в Україні. Вісник Одеського національного університету. Економіка. Том 20. Випуск 5. Одеса: Одеський національний університет імені І. І. Мечникова. 2015. С. 67-71.

4. Покотильська Н. В. Конспект лекцій з навчальної дисципліни «Менеджмент і адміністрування» (модуль 2. «Менеджмент») для студентів навчально-наукового інституту бізнесу і фінансів за галуззю знань 0306 «Менеджмент і адміністрування» напряму підготовки 6.030601 «Менеджмент». Подільський державний аграрно-технічний університет. Кам'янець-Подільський, 2013. 91 с.

5. Покотильська Н. В., Заборовський В. П., Деренко О. М. Інвестиційний клімат регіону та його вплив на розвиток аграрного виробництва. Економіка та управління АПК. Біла Церква, 2010. Вип. 4(81). С. 106-109.

6. Ілляшенко С. М. Управління інноваційним розвитком промислових підприємств : монограф. Суми : Університетська книга. 2010. 281 с.